

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Циклова комісія харчових технологій, готельно-ресторанної справи та кейтерингу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Людмила ІЛЛЯШЕНКО
«27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

підготовки фахового молодшого бакалавра

освітньо-професійна програма **ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА**

галузь знань **24 СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ**

спеціальність **241 ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА**

мова навчання: українська

статус дисципліни: вибіркова

Робоча програма з дисципліни «Основи підприємницької діяльності» складена на основі освітньо-професійної програми Готельно-ресторанна справа спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа. – 26 серпня 2025 р. – 12 с.

Розробники: **Єщенко Ірина Володимирівна**
викладач вищої кваліфікаційної категорії

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії харчових технологій, готельно-ресторанної справи та кейтерингу

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Голова циклової комісії

Аліна СМАГЛЮК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 24 Сфера обслуговування	Вибіркова	
Змістовних модулів – 4	Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90		2-й (ПЗСО)	3-й (БЗСО)
		Семестр	
		3-й (ПЗСО)	5-й (БЗСО)
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4,3	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	16	
		Практичні, семінарські	
		14	
		Самостійна робота	
		60	
		Вид контролю:	
		залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: формування системи базових знань із організації, функціонування та правового регулювання підприємницької діяльності, розуміння концептуальних завдань функціонування підприємств різних типів в сучасних умовах, набуття вмінь та навичок здійснення підприємницької діяльності.

Передумови вивчення дисципліни «Основи підприємницької діяльності»

З метою найкращого засвоєння навчального матеріалу студенти повинні до його початку опанувати знання й навички в галузі основ економічної теорії та вищої математики. На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються дисципліни «Економіка підприємств», «Фінанси підприємств».

Завдання дисципліни: вивчення сутності підприємництва як форми господарювання; опанування методики організації і регулювання підприємницької діяльності; формування мотивації до дослідницької діяльності проблем підприємницького успіху і культури бізнесу, розроблення заходів щодо стратегічного розвитку і формування інвестиційних ресурсів фірми.

3. Очікувані результати навчання

Після вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти повинні **знати:**

- роль і значення підприємницької діяльності в економіці;
- принципи здійснення та види підприємництва;
- способи започаткування власної справи;
- порядок державної реєстрації фізичних та юридичних осіб;
- види діяльності, що підлягають ліцензуванню та порядок отримання ліцензії;
- форми припинення підприємництва;
- сутність, значення та етапи формування підприємницької стратегії;
- порядок формування підприємницького капіталу;
- методологічні основи планування;
- зміст розділів бізнес-плану;
- стилі керівництва, сутність, види та елементи підприємницької культури;

вміти:

- оперувати основними поняттями підприємництва;
- застосовувати отримані знання в галузі підприємництва при розв'язанні конкретних практичних та ситуаційних завдань;
- обирати ефективні прийоми, методи, стиль і тип господарської поведінки в підприємницькій діяльності;
- володіти правовими основами регулювання підприємницької діяльності, самостійно застосовувати в підприємницькій діяльності організаційно-економічні положення законодавства у вирішенні практичних завдань;
- виявляти особисті та суспільні інтереси в підприємницькій діяльності. Розуміти наслідки порушення норм підприємницької етики.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Підприємництво як форма господарювання

Тема 1. Загальна характеристика підприємницької діяльності

Підприємництво як форма господарювання. Принципи здійснення, види та моделі підприємницької діяльності. Роль і значення підприємництва в економіці.

Економічна свобода як основна передумова розвитку підприємництва. Складові економічної свободи: економічна самостійність, економічна відповідальність, економічна рівноправність. Рушійні сили розвитку підприємництва. Економічний інтерес та конкуренція як джерела розвитку підприємництва. Умови та принципи підприємницької діяльності.

Правове забезпечення підприємництва.

Тема 2. Типологія підприємництва

Типи професійної підприємницької діяльності: виробнича, посередницька. Підприємництво у фінансовій сфері.

Підприємство як суб'єкт підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Об'єднання підприємств: асоціація, корпорація, холдинг, консорціум, концерн.

Господарські товариства як суб'єкти підприємництва та їх види. Особливості створення та функціонування акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств, командитних товариств. Здійснення підприємницької діяльності без створення юридичної особи.

Змістовний модуль 2. Організація підприємницької діяльності

Тема 3. Технологія заснування власної справи

Підприємницька ідея, її джерела і методи пошуку. Вибір типу та організаційно-правової форми підприємства. Обґрунтування цілей підприємництва.

Вибір способу започаткування бізнесу. традиційні способи: створення нового підприємства, купівля існуючого бізнесу. Нетрадиційні способи: прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої компанії.

Етапи започаткування власної справи.

Тема 4. Засновницькі документи та державна реєстрація власної справи

Засновницькі документи та їх підготовка. Статут підприємства та засновницький договір. Порядок відкриття рахунка суб'єкта підприємницької діяльності в установі банку.

Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва. Ліцензування підприємницької діяльності. Торгівельний патент: умови придбання, вартість, термін дії. Припинення діяльності підприємств.

Змістовний модуль 3. Стратегічний розвиток і формування інвестиційних ресурсів підприємства

Тема 5. Стратегія підприємництва

Сутність і значення підприємницької стратегії. Етапи формування стратегії. Стратегії виживання і стабілізації. Різновиди стратегій зростання. Стратегічні альтернативи циклу зростання. Функціональні стратегії: стратегія маркетингу, стратегія виробництва, фінансова, екологічна і соціальна стратегія.

Тема 6. Формування підприємницького капіталу

Сутність і складові елементи підприємницького капіталу. Формування статутного фонду. Джерела формування підприємницького капіталу.

Тема 7. Інвестиційна політика підприємства

Сутність і значення інвестиційної діяльності підприємства. Правове регулювання інвестиційної діяльності.

Формування інвестицій і фінансування капіталу. Обсяги і форми інвестицій. Джерела формування інвестиційних ресурсів і методи фінансування. Інвестиційна привабливість галузей економіки та промисловості. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Оцінка ефективності реальних та фінансових інвестицій.

Змістовний модуль 4. Регулювання підприємницької діяльності. Психологія підприємництва

Тема 8. Планування підприємницької діяльності

Система планування підприємницької діяльності. Державне регулювання підприємництва.

Бізнес-план та його роль у заснуванні власної справи. Стадії розробки бізнес-плану. Структура та технологія розробки бізнес-плану.

Тема 9. Підприємницький успіх і культура бізнесу

Характеристика й організація підприємницького успіху. Підприємець як визначальна особистість у бізнесі. Інформаційне обслуговування підприємництва.

Сутність, види та елементи підприємницької культури. Стилі керівництва: демократичний, ліберальний, автократичний. Норми і правила поведінки керівника. Методи і стилі розв'язання конфліктів.

Соціальні цінності та культура підприємницької діяльності.

Основні методи впливу підприємця на підлеглих. Психологія підприємництва.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин для денної форми навчання			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Семінарські/практичні	СРС
Змістовий модуль 1. Підприємництво як форма господарювання.				
1. Загальна характеристика підприємницької діяльності	8	2		6
2. Типологія підприємництва	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 1	18	4	2	12
Змістовний модуль 2. Організація підприємницької діяльності				
3. Технологія заснування власної справи	12	2	2	8
4. Засновницькі документи та державна реєстрація власної справи	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 2	24	4	4	16
Змістовий модуль 3. Стратегічний розвиток і формування ресурсів підприємства				
5. Стратегія підприємництва	12	2	2	8
6. Формування підприємницького капіталу	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 3	24	4	4	16
Змістовий модуль 4. Планування підприємницької діяльності. Психологія підприємництва				
7. Планування підприємницької діяльності	12	2	2	8

8. Підприємницький успіх і культура бізнесу	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 4	24	4	4	16
Усього годин за дисципліну	90	16	14	60

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика підприємницької діяльності. Типологія підприємництва	2
2.	Технологія заснування власної справи	2
3.	Засновницькі документи та державна реєстрація власної справи	2
4.	Стратегія підприємництва	2
5.	Формування підприємницького капіталу та інвестиційна політика підприємства	2
6.	Підприємницький успіх і культура бізнесу	2
	Разом	12

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розробка бізнес-плану підприємства	2
	Разом	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика підприємницької діяльності	6
2.	Типологія підприємництва	6
3.	Технологія заснування власної справи	8
4.	Засновницькі документи та державна реєстрація власної справи	8
5.	Стратегія підприємництва	8
6.	Формування підприємницького капіталу	8
7.	Планування підприємницької діяльності	8
8.	Підприємницький успіх і культура бізнесу	8
	Разом	60

9. Перелік питань до заліку

1. Підприємництво як форма господарювання.
2. Принципи здійснення, види та моделі підприємницької діяльності.
3. Роль і значення підприємництва в економіці.
4. Економічна свобода як основна передумова розвитку підприємництва.

5. Складові економічної свободи: економічна самостійність, економічна відповідальність, економічна рівноправність.
6. Рушійні сили розвитку підприємництва.
7. Економічний інтерес та конкуренція як джерела розвитку підприємництва. Умови та принципи підприємницької діяльності.
8. Правове забезпечення підприємництва.
9. Типи професійної підприємницької діяльності: виробнича, посередницька.
10. Підприємництво у фінансовій сфері.
11. Формування підприємницького середовища. Макросередовище. Мікросередовище.
12. Інституційні елементи інфраструктури ринку.
13. Підприємницька ідея, її джерела і методи пошуку.
14. Вибір типу та організаційно-правової форми підприємства.
15. Обґрунтування цілей підприємництва. Вибір способу започаткування бізнесу.
16. Традиційні способи започаткування бізнесу: створення нового підприємства, купівля існуючого бізнесу.
17. Нетрадиційні способи започаткування бізнесу: прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої компанії.
18. Етапи започаткування власної справи.
19. Засновницькі документи та їх підготовка.
20. Статут підприємства та засновницький договір.
21. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва.
22. Ліцензування підприємницької діяльності.
23. Припинення діяльності підприємств.
24. Сутність і значення підприємницької стратегії.
25. Етапи формування стратегії.
26. Стратегії виживання і стабілізації. Різновиди стратегій зростання.
27. Сутність і значення інвестиційної діяльності підприємства.
28. Правове регулювання інвестиційної діяльності.
29. Формування інвестицій і фінансування капіталу.
30. Обсяги і форми інвестицій.
31. Джерела формування інвестиційних ресурсів і методи фінансування.
32. Інвестиційна привабливість галузей економіки та промисловості.
33. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства.
34. Оцінка ефективності реальних та фінансових інвестицій.
35. Характеристика й організація підприємницького успіху.
36. Підприємець як визначальна особистість у бізнесі.
37. Сутність, види та елементи підприємницької культури.
38. Стили керівництва: демократичний, ліберальний, автократичний.
39. Соціальні цінності та культура підприємницької діяльності.
40. Психологія підприємництва.

10. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні (лекція, бесіда, пояснення, розповідь, діалог), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (письмові та усні вправи, лабораторні дослідження, навчальні практикуми).
2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальна дискусія, створення ситуації у процесі викладання, опора на життєвий досвід здобувача освіти.
3. Методи контролю і самоконтролю у навчанні: усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, самоконтроль, самооцінка.

11. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний:

- усний контроль (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване, репродуктивне, реконструктивне, творче);
- письмовий контроль (контрольна робота, диктант);
- тестовий контроль (тести відкритої форми, тести закритої форми, тестальтернатива, тест-відповідність);
- самоконтроль.

Підсумковий контроль: залік

Задля реалізації принципу диференціації та індивідуалізації навчання контроль проводиться з використанням різнорівневих завдань.

12. Критерії оцінювання знань здобувачів освіти

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти застосовується 4-бальна шкала.

Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти
«відмінно»	здобувачі фахової передвищої освіти мають повні, глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення
«добре»	знання здобувачів фахової передвищої освіти є достатніми. Здобувачі фахової передвищої освіти застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності та незначні помилки
«задовільно»	здобувачі фахової передвищої освіти відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
«незадовільно»	здобувач фахової передвищої освіти виявив слабкі знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення

	основних понять; відтворення матеріалу непослідовне, нелогічне, фрагментарне
--	--

Під час проведення заліку навчальні досягнення здобувачів фахової передвищої освіти оцінюються:

- «відмінно» - якщо здобувач фахової передвищої освіти має глибокі і системні знання, вміє аналізувати та узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; оволодів навичками критично оцінювати ситуацію; обізнаний з основною та додатковою літературою в даній області; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо.
- «добре» - якщо здобувач фахової передвищої освіти виявив достатньо повні знання з дисципліни; дає правильні, хоча і не завжди повні визначення та відповіді на питання; оволодів навичками співвідносити теоретичні знання з конкретними ситуаціями; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень.
- «задовільно» – якщо здобувач фахової передвищої освіти засвоїв програмний матеріал дисципліни в передбаченому обсязі з деякими неточностями; значну частину навчального матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; відтворення матеріалу непослідовне, неточне.
- «незадовільно» – здобувач фахової передвищої освіти виявив слабкі знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних понять; відтворення матеріалу непослідовне, нелогічне, фрагментарне.

13. Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача фахової передвищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо).

Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем фахової передвищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена Порядком визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж економіки і технологій Національного університету «Чернігівська політехніка».

14. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни “Основи підприємницької діяльності” для здобувачів фахової передвищої освіти

освітньо-професійної програми Готельно-ресторанна справа / Укл.: Єщенко І.В. – Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2024.

2. Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів освіти з дисципліни “Основи підприємницької діяльності” для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Готельно-ресторанна справа / Укл.: Єщенко І. В. - Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2024.
3. Пакет тестових завдань для оцінки результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Готельно-ресторанна справа / Укл.: Єщенко І.В. – Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2024.
4. Залікові питання для підсумкового контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Готельно-ресторанна справа / Укл.: Єщенко І. В. – Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2024.

15. Рекомендована література

Базова

1. Апопій В.В. , Серeda С.А., Шутовська Н.О Основи підприємництва. Навчальний посібник (рек. МОН України) К.-2021 вид, «новий світ».
2. Бойко О. М. Основи підприємницької діяльності: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2023. 240 с.
3. Гетьман О. О. Підприємництво: основи та сучасні виклики. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 310 с.
4. Гнатюк Л. І. Організація підприємницької діяльності: навчальний посібник. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2022. 280 с.
5. Гончарук Н. О. Стратегічне планування підприємницької діяльності: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2021. 260 с.
6. Данилюк М. О. Підприємництво: управління інноваціями. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 300 с.
7. Живко З. Б. Підприємницькі ризики: управління та мінімізація. Харків: ХНЕУ імені С.Кузнеця, 2021. 310 с.
8. Карпюк Г.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. «Інститут модернізації змісту освіти» МОН -2021 Донецьк.
9. Ковальчук П. І. Економіка підприємництва. Тернопіль: ТНЕУ, 2023. 270 с.
10. Кравець В. М. Основи малого та середнього бізнесу. Харків: ХНЕУ імені С. Кузнеця, 2020. 320 с.
11. Кравченко Т. П. Основи підприємництва: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 320 с.
12. Леськів Г. З. Підприємництво в умовах глобалізації. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 290 с.
13. Мельник Н. А. Підприємництво в цифровій економіці: перспективи розвитку. Київ: КНЕУ, 2022. 275 с.
14. Мельник С. В. Основи підприємництва: теорія і практика. Тернопіль: ТНЕУ, 2021. 270 с.
15. Петренко О. Г. Інноваційне підприємництво: навчальний посібник. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2023. 280 с.

Допоміжна

1. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією д.е.н., проф. В.М. Марченко. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. 515 с.
2. Підприємництво: сучасні виклики, тренди та трансформації: моногр./ за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. Гринько. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2023. 568 с.
3. Савченко І. П. Підприємництво в умовах цифрової економіки. Київ: Знання, 2022. 300 с.
4. Семенюк І. В. Основи підприємництва: сучасний підхід. Львів: Афіша, 2022. 275 с.
5. Сокурєнко В. П. Розвиток підприємництва в Україні: виклики та можливості. Київ: Знання, 2021. 310 с.
6. Ткаченко С. В. Ефективне підприємництво: методологія і практика. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 290 с.
7. Федоренко Т. В. Підприємницька діяльність: організаційні аспекти. Чернівці: ЧНУ імені Ю. Федьковича, 2020. 250 с.

16. Інформаційні ресурси

1. **Цивільний кодекс України** від 16.01.2003 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. **Податковий кодекс України** від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. **Закон України «Про аудиторську діяльність»** від 22.04.1993 р. № 3125-XII (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
4. **Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»** від 15.05.2003 р. № 755-IV (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
5. **Закон України «Про господарські товариства»** від 19.09.1991 р. № 1576-XII (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
6. **Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»** від 02.03.2015 р. № 222-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
7. **Указ Президента України «Про державну підтримку малого підприємництва»**
8. від 12.05.1998 р. № 456/98 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456/98>

17. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм відповідно до Положення про академічну доброчесність у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж економіки і технологій Національного університету «Чернігівська політехніка», Положення про виявлення і запобігання плагіату у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж економіки і технологій Національного університету «Чернігівська політехніка» та Етичного кодексу у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж економіки і технологій Національного університету «Чернігівська політехніка».

<https://ket.stu.cn.ua/osvitnij-proczes/akademichna-dobrochesnist/?lang=uk>